

6. *Морита А.* Сделано в Японии. - М.: Знание, 1991. – 61 с.
7. *Назимов И.Н.* Структура профориентационной деятельности // Социологические исследования профессиональной ориентации молодежи. – М.: ИСИ, 1975. – 124 с.
8. *Найн А.Я.* Адаптация работающей молодежи – важная проблема профессионально-технической педагогики // Сов. педагогика. – 1982. – №11. – С.89 – 91.
9. Профессиональная ориентация, подготовка и оценка персонала: обзорная информация / Сост. *В.И. Яровой.* Под ред. *Г.В. Щекина.* – К.: МАУП, 1995. – 120 с.
10. Система профинформационной работы со старшеклассниками / *Б.А. Федоришин, С.Е. Карпиловская, Р.И. Миттельман* и др.; Под ред. *Б.А. Федоришина.* – 2-е изд-е перераб. и доп. - К.: Рад.школа, 1988. – 176 с.
11. *Федоришин Б.О.* Питання методології професійної орієнтації // Науково-методичне забезпечення діяльності середньої професійної школи / Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Львів. – 11 – 14 травня, 1994. – К., 1994. – 240 с.

УДК37.013.42+796.01

А.Д. Ведмедюк

ЗАЛУЧЕННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ

Анотація. У статті розглядаються актуальні проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до організації фізкультурно-оздоровчої діяльності молоді за місцем проживання.

Ключові слова: молодь, соціальний педагог, здоровий спосіб життя, фізкультура, спортивні секції і клуби.

Аннотация. В статье рассматриваются актуальные проблемы подготовки будущих социальных педагогов к организации физкультурно-оздоровительной деятельности молодежи по месту жительства.

Ключевые слова: молодежь, социальный педагог, здоровый образ жизни, физкультура, спортивные секции и клубы.

Annotation. Some relevant problems of preparation of future social masters for organizing of athletic-health activity of youth according to the place of dwelling are observed in this article.

Key words: pedagogics, youth, social master, healthy way of life, physical education, sporting sections and clubs.

Як відомо, першоосною всього є здоров'я. Фізичне й психічне здоров'я розглядається як основа повноцінного розвитку людини. Проблема боротьби за виживання людства особливо загострилася в другій половині ХХ ст., що пов'язано з світовою екологічною кризою. У нашій країні цей процес ускладнюється й соціально – економічними чинниками. Проблема збереження здоров'я дітей набирає характеру не лише медичного, а й педагогічного, і особливо – соціального. Всеукраїнське опитування дітей 10 – 14 років дозволяє виявити тенденцію зростання кількості факторів ризику, які в цілому негативно впливають на стан здоров'я дітей. Це й алкоголь, і відсутність фізичної активності, наркозалежність, паління, психологічний дискомфорт, хронічні захворювання, небезпечний секс, надлишкова вага тощо [5, с.5].

Розповсюдженість різноманітних ризиків для здоров'я в дитячому середовищі неоднакова. Особливу тривогу викликає паління, наркотики, психогенні речовини,

оскільки власне ці фактори ризику посилюються у процесі дорослішання. Тому можна сказати, що фізичне здоров'я і фізичний розвиток молоді на сьогодні значною мірою залежить від того, наскільки оперативні і ефективно вчителі і соціальні педагоги зможуть ізолювати фактори ризику від дитячого середовища, наскільки діти будуть підготовленими морально і фізично загартованими, щоб не включати ці фактори у власне життя.

Звісно, для різних вікових груп дітей перераховані фактори ризику мають неоднакове значення. Так, у віці 10 – 15 років домінуючим ризиком є відсутність фізичної активності, а вже у 16 років відсутність фізичної активності ділить перше місце з палінням. Тому потрібно приділяти особливу увагу розвитку фізичної активності дітей, підсилюючи цим водночас їх опір різноманітним негативним факторам, та пошуку шляхів і умов вдосконалення фізичного стану дітей шкільного віку.

Шкільна програма з фізичного виховання як педагогічної умови підготовки дітей до здорового способу життя і фізичної активності мало сприяють зміцненню здоров'я дітей і спрямовані в основному на виконання регламентованих фізичних дій, обов'язкових для всіх. Дітей орієнтують лише на стандарти книжного навчання, не пов'язаного із завданням формування людського характеру, творчого потенціалу дитини, її самовизначенням і самореалізацією. Значний негативний вплив на здоров'я дітей та молоді має зменшення рухової активності, гіподинамія, обумовлені великою кількістю загальноосвітніх уроків у школі, домашніх завдань, тривалим перебуванням біля телевізора, недостатньою зайнятістю фізичною культурою [1, с. 45]. В той же час лише незначна частина школярів охоплена позакласною і позашкільною формами фізкультурних занять. З посиленням комерціалізації діяльності фізкультурних і спортивних клубів, секцій, груп, можливість брати в них участь дітям із сімей з низьким і середнім достатками різко скоротилася.

Основним напрямком діяльності таких клубів і секцій є активний відпочинок, який здійснюється за допомогою і з використанням фізичних вправ, рухливих і спортивних ігор на суші і на воді, купання і навчання плаванню, змагання з різноманітних видів рухової діяльності, мають за мету хоча б частково компенсувати недостатню оздоровчу ефективність шкільної системи фізичного виховання (В.Л. Байков, Є.Я. Бондаревський, А.Ю. Жуковський та ін.).

На сприятливі можливості, створені колись у клубах за місцем проживання, а тепер в оздоровчих дитячих таборах та секціях, для розвитку рухових якостей і навичок, посиленого фізичного розвитку, працездатності, функціональних можливостей молоді вказують багатьох науковців (Р.О. Альбіцька, В.М. Гендер, Д.В. Железний, Ю.А. Короп, Н.Д. Туленков, С.Ф. Цвека та ін.). Вивченням специфічної ролі дитячого табору як соціально-педагогічного середовища для раціонального фізичного виховання і розвитку підростаючого покоління займалися Є.І. Коваленко, М.Б. Коваль, В.В. Пимова, Л.Є. Пундик, Н.Г. Трофимюк, а окремі з них розглядали питання щодо можливостей природного середовища, бази табору та секцій для культурно-оздоровчої діяльності молоді, однак його вивчення як природного середовища ще не дало своїх результатів у фізичному розвитку підлітків, хоча зміни у цьому середовищі можуть мати чималий вплив на здоров'я молоді.

Покращення фізичного стану дітей в організації фізичного виховання з оздоровчою спрямованістю повинна відповідати таким вимогам:

- адекватність змісту, обсягу, інтенсивності рухової діяльності учнів їх віку і статевим особливостям;
- поєднання знань з руховою активністю з раціональним режимом занять та відпочинку, використання гігієнічних умов і природних факторів загартування;
- забезпечення систематичного лікарського і педагогічного контролю за всіма психо-фізіологічними показниками розвитку школяра;
- забезпечення оптимального розвитку властивих людині фізичних якостей і на їх основі вдосконалення фізичного розвитку. „Фізичними” прийнято називати вроджені

(передані за спадковістю) морфофункціональні властивості, завдяки яким можлива фізична (матеріально виражена) активність;

– зміцнення і збереження здоров'я. Завдання із зміцнення здоров'я вирішуються у процесі фізичного виховання на основі вдосконалення властивих кожній людині фізичних якостей, особливо тих, розвиток яких призводить до піднесення загального рівня функціональних можливостей організму. Але це не означає, що завдання зі зміцнення здоров'я і вдосконалення рухових здібностей у фізичному вихованні повністю співпадають, а їх реалізація не має своїх особливостей. Зокрема, завдання із загартовування та виховання навичок дотримуватись здорового способу життя мають самостійне оздоровче значення, і його реалізація передбачає спеціальну систему фізкультурно-гігієнічних заходів;

– удосконалення будови тіла і формування постави. У комплексі поставлених завдань з метою оптимізації індивідуального фізичного розвитку передбачаються і конкретні завдання із вдосконалення будови тіла. Досконалі форми тіла певною мірою виражають досконалість функцій організму. Одним із виразів нормального фізичного розвитку людини є риси тілесної краси, які свідчать про її життєві сили і тому мають ще й естетичну цінність. Проте, прагнення надати тілу надто вражаючих форм виправдано тоді, коли підпорядковане інтересам всебічного розвитку особи, й основним життєво важливим якостям і здібностям. В окремих випадках завдання з регулювання м'язових об'ємів, ваги тіла, виправлення постави тощо можуть мати і лікувально-профілактичний чи лікувально-корегуючий аспекти [3, с. 61].

Одним із провідних шляхів зміцнення здоров'я дітей і молоді є створення сприятливих соціально-педагогічних умов для організації фізкультурно-оздоровчої діяльності за місцем проживання, із залученням до цієї роботи соціальних педагогів.

Під час підготовки соціальних педагогів до організації фізкультурно-оздоровчої діяльності за місцем проживання потрібно формувати їх теоретичну і практичну готовність до виховної діяльності, роботи в оздоровчих таборах, з девіантними підлітками та валеологічної діяльності, стимулювати дітей та молодь до участі в різних спортивних гуртках та секціях. Це групи оздоровчого бігу, в яких бігові навантаження доповнюються загально розвиваючими вправами та іграми. Групи жіночої гімнастики, в яких основу програмного змісту занять складають елементи художньої і основної гімнастики, народних і бальних танців, вправи з м'ячем, обручем та іншими предметами, які сприяють загальному фізичному розвитку, набутті красивої осанки, гармонії рухів. Групи силової підготовки – заняття в них проводяться на основі всебічного фізичного розвитку з домінуванням вправ силової направленості. Основними засобами фізичного виховання тут можуть служити вправи зі штангою, гириями та іншим, з використанням спеціальних тренажерних пристроїв. Сюди також відносяться спортивно – тренувальні форми, які передбачають організацію постійної навчально – тренувальної роботи в групах, секціях і командах з урахуванням спортивних інтересів молоді. Створюються вони, головним чином, для дітей та підлітків з метою загальної фізичної підготовки. Заповнюючи вільний час молоді корисною справою, ці секції допомагають виявити і готувати спортивні резерви. У практиці фізкультурно – спортивної роботи за місцем проживання велику поширеність мають секції, гуртки, клубні команди з футболу, хокею з шайбою, настільному тенісу, боксу, боротьбі, плаванню, фігурному катанню на ковзанах [4, с. 87].

Також доцільно формувати у соціальних педагогів знання про оздоровчі форми організації уроків, навиків туризму та педагогічні функції. Однією з оздоровчих форм є ранкова зарядка – щоденне виконання з ранку комплексу фізичних вправ. Завдяки знанням з туризму можуть проводити різні екскурсії для молоді, а це сприяє організації активного відпочинку, загартовування і оздоровлення, разом з тим вирішуються завдання навчання учнів та підлітків прикладним знанням, вмінням і навичкам, ознайомлення їх з історією, культурними пам'ятками і природою рідного краю.

Педагогічна діяльність соціальних педагогів, як відомо, реалізується сукупністю різноманітних дій у певних педагогічних ситуаціях, які підпорядковані навчально-виховним цілям і спрямовані на вирішення конкретних педагогічних завдань. Упорядкована сукупність таких дій визначає виконання певної педагогічної функції соціальних педагогів. Усі педагогічні функції поділяють на дві групи. До першої входять орієнтаційна, розвиваюча, мобілізуюча (стимулює розвиток) і інформаційна функції, основою яких є дидактичні, академічні, авторитарні, комунікативні здібності людини. У процесі професійно-педагогічної підготовки вчителя треба діагностувати рівень розвитку цих здібностей і цілеспрямовано формувати ті з них, прояв яких виявився недостатнім.

Узагальнення матеріалів багатьох досліджень другої групи (організаційно-структурних) функцій дозволяє визначити, що до неї входять такі педагогічні функції: конструктивна, організаторська, комунікативна і гностична (дослідницька).

Конструктивна функція соціальних педагогів забезпечує:

- визначення мети і завдань навчально-виховного процесу;
- відбір навчального матеріалу, який слід засвоїти молоді, його систематизацію;
- проектування діяльності молоді із засвоєння навчального матеріалу;
- проектування власної майбутньої діяльності і поведінки у взаємодії з молоддю;
- підбір адекватних засобів, методів і методичних прийомів, способів організації і форм навчальної, тренувальної і виховної роботи;– виявлення розбіжностей між запланованим і досягнутим. Організаторська функція реалізується через:

- забезпечення різноманітних видів навчальної діяльності молоді;
- організацію молодіжного колективу, його згуртування і спрямування на вирішення навчальних завдань;
- організацію позакласної і позашкільної роботи з фізичного виховання молоді;
- матеріально-технічне забезпечення педагогічного процесу;
- організацію власної діяльності і поведінки під час безпосередньої взаємодії з молоддю на уроках і позаурочних заняттях (розподіл робочого часу, інструктування, контроль, дозування навантаження тощо).

- творчого, за якого студент проявляє достатню самостійність та ініціативу, організовуючи педагогічно доцільну діяльність молоді; уміє ставити мету і завдання, забезпечити їх виконання, оцінити результати діяльності.

Зрозуміло, що не кожен студент може оволодіти організаторськими здібностями на творчому рівні. Проте найактивніші оволодівають ними, що дозволяє стверджувати: майбутній соціальний педагог за роки навчання може і повинен нагромадити досвід організаторської роботи, повинен уміти організовувати фізкультурно-спортивне життя учнівського колективу.

Культура педагогічного спілкування починається з самовизначення позиції соціального педагога щодо своєї професійної ролі. Це самовизначення розкриває ставлення соціального педагога до учнів і їх батьків, колег, керівництва школи, до суспільства, чиє замовлення він виконує [2, с. 15].

Отже, підготовка майбутніх соціальних педагогів до організації фізкультурно-оздоровчої діяльності молоді за місцем проживання є одним із провідних шляхів зміцнення здоров'я дітей та молоді. Адже шкільна програма з фізичного виховання як педагогічна умова підготовки дітей до здорового способу життя і фізичної активності мало сприяє зміцненню здоров'я дітей і спрямована в основному на виконання регламентованих фізичних дій, обов'язкових для всіх. Тому перед соціальними педагогами в наш час ставиться завдання створення соціально-педагогічного середовища для доцільної і ефективної життєдіяльності молоді, її фізичного і духовного розвитку.

Література

1. *Ведмеденко Б.Ф.* Теоретичні основи і практика виховання молоді засобами фізичної культури. — К., 1993.

2. Курпан Ю.И. Знать и уметь // Физическая культура в школе. – 1994.— №1. — С. 49.
3. Петровская Е.К. Здоровый образ жизни // Физическая культура в школе. – 1995. — № 2. — С. 74.
4. Станкин М.И. Спорт и воспитание подростков. — М.: ФиС, 1983.
5. Коваленко Є. Проблема фізичного і психічного здоров'я школярів // Педагогічна газета. – 2001. – №6. – С.5 – 6.

УДК 371.13.013.

Л.В. Волик

ВИКОРИСТАННЯ АНІМАЦІЙНИХ ПРОГРАМ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

***Анотація.** У статті висвітлюються шляхи формування анімаційних програм, аналізуються різні сучасні підходи до визначення поняття „анімація” в контексті соціокультурного розвитку.*

***Ключові слова:** анімаційна програма, анімація, методи анімаційної діяльності, професійна діяльність педагога.*

***Аннотация.** В статье освещаются пути формирования анимационных программ, анализируются разные современные подходы к определению понятия „анимация” в контексте социально-культурного развития.*

***Ключевые слова:** анимационная программа, анимация, методы анимационной деятельности, профессиональная деятельность педагога.*

***Annotation.** Forming ways of animation program, analyses of the various modern approaches to the definition of conception „animation” uncovering the essence of the context of the social and cultural development observed in the article.*

***Key words:** animation program, animation, methods of animation activity, professional activity of the teacher.*

Сьогодні в умовах підвищення духовних потреб, зростання рівня освіти, культури, найбільш характерною особливістю дозвілля стає зростання кількості анімаційних програм, які вміщують різні форми і способи проведення вільного часу і поєднують пізнавальний аспект, насиченість інформацією, можливості реалізації творчості та пізнання нового. Такі анімаційні програми у навчально-виховному процесі заохочують майбутніх педагогів до різних видів соціально-культурної активності. Але у вітчизняній педагогічній практиці недостатня увага приділяється змісту таких програм, не розроблені відповідні методики їх організації. Тому дана стаття має на меті виявити технологічні особливості організації анімаційних програм для студентів педагогічних вищих навчальних закладів. Виділимо у цьому зв'язку наступні завдання: охарактеризувати можливості використання анімаційних програм у педагогічній діяльності, розробити концептуальні засади анімаційної програми, визначити організаційно-технологічне забезпечення таких програм.

Поняття „анімація” має латинське походження (*anima* – повітря, вітер, душа; „*animatus*” – одухотворення). Анімація – це своєрідний різновид педагогічної діяльності, який здійснюється з метою повернення особистості до різних заходів через участь у спеціально розроблених анімаційних програмах. На думку Г. Аммана, поняття соціокультурної анімації виникло у післявоєнній Франції, згодом у Великій Британії. Французьке поняття акцентувало культурний аспект, англійське – соціальний [1].